

FÖRFATTNINGSSAMLING
Riktlinjer färdtjänsten 8 G
Gäller från 2007-01-01

**RIKTLINJER FÖR HANDLÄGGNING AV
FÄRDTJÄNST OCH RIKSFÄRDTJÄNST I
OXELÖSUNDS KOMMUN**

Riktlinjer för färdtjänst och riksfärdtjänst i Oxelösunds kommun

Vad är färdtjänst	3
Organisation	3
Den kommunala färdtjänstens innehåll och omfattning	3
Trafikeringsregler	3
Avbrott i färdtjänstresa	3
Barns rätt till färdtjänst	3
Färdsätt	4
Ensamåkning/ resor utan samåkning	4
Service och hjälp vid färdtjänstresa	4
Bagage	4
Pälsdjur	4
Trappklättrare	4
Hjälp före och efter resan/extra hjälp	5
Medresenär och ledsagare vid färdtjänstresa	5
Medresenär	5
Ledsagare vid färdtjänstresa	5
Resor till och i annan kommun	5
Vem har rätt till färdtjänst?	5
När kan färdtjänst inte beviljas?	6
Arbetsresor	6
Ansökan och beslut om färdtjänst	6
Utredning	6
Läkarutlåtande	7
Beslut	7
Tillståndets giltighet, omprövning och förlängning	7
Avslag/Överklagande	7
Egenavgift för färdtjänst	8
Riksfärdtjänst	8
Vem har rätt till riksfärdtjänst	8
Barns rätt till riksfärdtjänst	9
När kan inte riksfärdtjänst beviljas	9
Färdsätt	9
Tåg med ledsagare	9
Flyg	9
Färdtjänstfordon hela resvägen	10
Samåkning	10
Medresenär och ledsagare vid riksfärdtjänstresa	10
Ledsagare	10
Ansökan	11
Egenavgift för riksfärdtjänstresa	11

Vad är färdtjänst

Beslut om färdtjänst fattas enligt lag om färdtjänst (SFS 1997:736).

Färdtjänst är en särskild kollektivtrafik och ett särskilt komplement till den allmänna kollektivtrafiken.

Färdtjänst ska ge möjlighet för personer med varaktiga funktionshinder att förflytta sig på egen hand.

Den allmänna kollektivtrafiken är till stor del anpassad och tillgänglig för personer med funktionshinder. Det innebär att resor kan ske i kombination med allmän kollektivtrafik som är handikappanpassad och med färdtjänst. I områden där den allmänna kollektivtrafiken är anpassad och tillgänglig för funktionshindrade utförs som regel inte färdtjänst.

Organisation

Vård- och omsorgsnämnden har ansvaret för färdtjänsten inom Oxelösunds kommun. Handläggning av ansökningar sker hos Oxelösunds kommun, Vård- och omsorgskontoret. Kommunen deltar i den länsgemensamma upphandlingen av färdtjänstresor som organiseras av en gemensam beställningscentral.

Den kommunala färdtjänsten innehåll och omfattning

Färdtjänsttillståndet berättigar till resor inom kommunen och med de fordon som är upphandlade för samhällsbetalda resor. Reslängden är begränsad till tre(3) mil från bostaden räknat. Resorna samordnas vilket innebär att resenären måste beräkna extra tid för det. För resor inom Oxelösund kan detta medföra en väntetid på ca 15 minuter. Den färdtjänstberättigade har rätt att göra det antal resor han/hon har behov av. Fler resor än vad som i praktiken går att genomföra med den allmänna kollektivtrafiken kan dock inte krävas.

Trafikeringsregler

Färdtjänstresor kan ske:

Måndag-torsdag	06.00-23.00
Fredag lördag samt helgdagsafton	06.00-01.00
Söndag och helgdag	06.00-23.00

Övriga tider hänvisas till vanlig taxiresa och bekostas då helt av kunden.

Med färdtjänst får den färdtjänstberättigade normalt resa obegränsat antal resor inom kommunens gränser samt 3 mil från bostaden även om resan sträcker sig över kommun och länsgränsen.

Avbrott i färdtjänstresa

I färdtjänstresa ingår inte rätt att göra avbrott under påbörjad resa för att tex lämna post eller uträta ärenden. Ny resa får i så fall beställas. Undantag är resa till och från kyrkogård som räknas som en resa under förutsättning att besöket tar högst 15 minuter.

Barns rätt till färdtjänst

Barn under 10 år kan som regel inte beviljas resor med färdtjänst. I den åldern reser barn i allmänhet inte med kollektivtrafiken utan medverkan från förälder eller

annan vårdnadshavare. Beslut om färdtjänst kan dock fattas om barnet pga sitt funktionshinder har skrymmande hjälpmedel, är starkt infektiöskänslig eller om funktionsnedsättningen i sig omöjliggör resa med kollektivtrafik trots med verkan från förälder eller annan vårdnadshavare. Om barnet beviljas färdtjänst har förälder eller annan vårdnadshavare rätt att utan egenavgift medfölja barnet vid resa.

Om den som ansöker om färdtjänst är under 18 år ska prövningen göras i förhållande till icke funktionshindrade barn i motsvarande ålder.

Färd sätt

Enligt 9§ lag om färdtjänst får tillståndet i skälig omfattning förenas med föreskrifter om vilket färd sätt som får användas och vilken service som ingår. Färdtjänstresor inom Oxelösunds kommun kan ske med olika fordon beroende av den enskildes funktionshinder och vilka färdmedel som finns på aktuell ressträcka.

Accepteras inte det fordon som anvisas får resan genomföras som privatresa helt utanför kommunens ansvar.

Ensamåkning/resor utan samåkning

För att beviljas ensamåkning/resa utan samåkning krävs att funktionshindret omöjliggör kontakt med andra resenärer.

Service och hjälp vid färdtjänstresa

En färdtjänstresa innebär normalt endast en transport från en adress till en annan adress med normal taxiservice, dvs att chauffören hjälper resenären i och ur bilen, med säkerhetsbältet och till och från entredörr.

Bagage

Den resande får ta med bagage i rimlig utsträckning som vid färd med allmänna kommunikationer, 3 kassar eller resväska med handbagage.

Pälsdjur

Den resande äger inte rätt att ta med pälsdjur under färden, om inte särskilda skäl föreligger. Särskilda skäl kan tex vara den synskadades behov av ledarhund. Om tillstånd ges skall hänsyn tas till att skydda fordonet på lämpligt sätt. Combiutrymme kan anvisas.

Trappklättrare

Svenska Transportarbetareförbundet har med hänvisning till Arbetsmiljölagen 2 kap. 1§, 4§ 2 st och 3 kap 2§ samt arbetsmiljöverkets författningssamling 1998:1 krävt åtgärder för att inte chaufförer ska behöva bära passagerare där det saknas hiss.

Trappklättrare finns och ska användas.

För de resenärer som bor i hus där trappklättrare inte fungerar/ inte går att använda rekommenderas handläggaren att diskutera framtida lösning.

Hjälp före och efter resan/extrahjälp

Extrahjälp av föraren, med att hämtas och lämnas inomhus, kan beviljas personer som inte har förmåga att på egen hand ta sig till entren. Det kan vara personer som pga sitt funktionshinder behöver stöd i tex trappa, hjälp med att öppna dörr,

hjälp med handikapphjälpmedel eller att hitta rätt adress. Enbart behov av att bära bagage ger inte rätt till extrahjälp.

Problem som kan uppstå vid enstaka resor berättigar inte till extrahjälp. Bedöms sökande i huvudsak klara sig att ta sig ut från bostaden/beställd adress på egen hand kan extrahjälp inte beviljas för behov som uppstår vid enstaka resmål.

Rätt till extrahjälp beviljas inte den som har ledsagare eller medresenär.

Medresenär och ledsagare vid färdtjänstresa

Medresenär

Färdtjänstberättigad har rätt att ta med sig en(1) medresenär samt egna barn under 16 år. Maximalt tre(3) personer, enligt nuvarande avtal. Medresenär samt barn betalar alltid egenavgift enligt gällande taxa.

Ledsagare vid färdtjänstresa

Färdtjänstberättigad kan beviljas rätt till ledsagare om det krävs för att resan ska kunna genomföras. Ledsagare kan beviljas då den hjälp föraren kan tillhandahålla inte är tillräcklig. För ledsagare betalas ingen egenavgift.

Ledsagare ska vara för uppdraget lämplig person.

Ledsagare får inte själv vara färdtjänstberättigad.

För att beviljas ledsagare skall en eller flera av följande kriterier vara uppfyllda:

- Omfattande orienteringssvårigheter
- Hjälpbehov vid toalettbesök
- Medicinskteknisk utrustning som inte klaras utan hjälp
- Svår psykisk störning
- Kan inte sitta utan stöd
- Barn under 18 år med behov av vuxenstöd
- Övriga speciella skäl

Resor till och i annan kommun

När den som är beviljad färdtjänst enligt dessa riktlinjer har behov av färdtjänstresa i annan kommun svarar Oxelösunds Kommun för kostnaderna, dock högst 10 enkel resor per år. Resenären betalar sin färdtjänstresa och skickar taxikvitton till kommunen för att få ersättning för utlägg med avdrag för den fastställda egenavgiften.

Vem har rätt till färdtjänst

För att beviljas färdtjänst krävs att den sökande är folkbokförd i Oxelösunds kommun

Endast personer med ett stadigvarande fysiskt och/eller psykiskt funktionshinder kan beviljas färdtjänst. Funktionshindret ska ha en beräknad varaktighet av minst 6 månader. Funktionshindret skall regelmässigt förorsaka stora svårigheter att använda kollektivtrafik. Vid bedömning ska hänsyn tas till den enskildes förmåga.

Utvecklingsstörda med påtagliga svårigheter att orientera sig kan beviljas färdtjänst, såvida orienteringssvårigheterna inte enbart gäller enstaka mål.

Psykiska problem, ex olika slag av fobier, kan berättiga till färdtjänst i de fall problemen kan uppstå vid själva resandet. En sådan fobi skall vara väl styrkt av specialistläkare. Färdtjänst ska inte beviljas i ärenden då resandet i sig är målet ex vid ångestdämpande terapi vid psykiska problem eller orostillstånd.

En funktionsnedsättning som i sig inte berättigar till färdtjänst kan tillsammans med ytterligare funktionshinder utgöra grund för färdtjänstillstånd.

När kan inte färdtjänst beviljas?

Färdtjänst beviljas inte pga att det saknas allmänna kommunikationer. Lång väg till busshållplats eller ett glest utbud av allmänna kommunikationer är inte skäl som i sig berättigar till färdtjänst.

Färdtjänst kan inte beviljas för tillfälliga funktionshinder eller sjukdomar. Kortvariga funktionshinder tex sådana som är orsakade av olyckor berättigar inte till färdtjänst. I vissa fall kan personen få sina reskostnader av försäkringsbolag. Färdtjänst kan inte heller beviljas innan behandling eller rehabilitering visat att funktionshindret blir bestående eller har en varaktighet om minst 6 månader.

Funktionshinder som endast medför väsentliga svårigheter under korta perioder berättigar som regel inte till färdtjänst.

Resor som av någon anledning bekostas av det allmänna kan inte bli aktuella som färdtjänstresor.

Arbetsresor

Färdtjänstberättigad som arbetar kan beviljas arbetsresor inom Oxelösunds kommuns färdtjänstzon. Arbetsresor kan endast ske mellan hemmet, arbetsplatsen och vice versa.

Ansökan och beslut om färdtjänst

Ansökan om färdtjänst görs hos handläggare som har delegation att utreda och fatta beslut om färdtjänstillstånd. Handläggaren omprövar även beslut och ansvarar för indragning av färdtjänstillstånd om behovet upphört. Enligt § 12 lag om färdtjänst får ett tillstånd återkallas om förutsättningarna för tillståndet inte längre finns. Ett tillstånd får också återkallas om tillståndsinnehavaren gjort sig skyldig till allvarliga eller upprepade överträdelser av de föreskrifter och villkor som gäller för färdtjänsten.

Utredning

Det primära beslutsunderlaget är det som framkommer i en dialog mellan den sökande och handläggaren.

- Tidigare resmönster
- Vilket/vilka mål ska uppnås med insatsen? Kan dessa mål uppnås utan insatsen?
- Möjlighet att ta sig in i/ut ur buss(handikappanpassad) och om insats i form av funktionsträning kan vara aktuellt att pröva som åtgärd
- Möjlighet att få hjälp med resandet av ledsagare, antingen av anhörig eller frivilliginsats

- Behov av specialfordon

Det som framkommer och som är av betydelse för beslut om färdtjänst skall dokumenteras.

Läkarutlåtande

Om samtalet med den sökande inte ger tillräckligt underlag för beslut kan kontakt tas med hemtjänsten, distrikssköterska, rehabiliteringspersonal eller annan person med kunskap om den sökande. Kontakt tas i samråd med den sökande. Om osäkerhet kvarstår gällande den sökandes möjlighet att förflytta sig på egen hand och använda allmänna kommunikationer kan läkarutlåtande bli nödvändigt. Ett läkarutlåtande i sig berättigar i allmänhet inte till färdtjänst, utan utgör endast en del av ett vidare beslutsunderlag. Om så erfodras ska specialistutlåtande begäras.

Beslut

Beslutet skall innehålla bla vilket färsätt som gäller samt giltighetstid.

Handläggaren väljer själv på vilket sätt beslutet skall delges.

Ett ärende får inte avgöras utan att den sökande har underrättats om en uppgift som tillförts ärendet genom någon annan än sökanden själv. Vid ett eventuellt avslag skall tex läkarutlåtande och färdtjänstutredning kommuniceras till den sökande före beslutet. Om sökanden anser att någon uppgift är oriktig skall detta antecknas.

Tillståndets giltighet, omprövning och förlängning

Vid beslut om färdtjänst kan giltighetstiden fastställas till högst fem år. Då osäkerhet gäller om funktionshindrets varaktighet, ska kortast möjliga giltighetstid beslutas. Förlängning kan ske på kortare tid.

Den som beviljats färdtjänst för fem år i taget har i allmänhet ett behov av färdtjänst tillsvidare. En översyn av resenärens förutsättningar att kunna genomföra resorna kan ändå vara värdefull.

I de fall den sökande har förflytningsproblem som hänger samman med snö, kyla eller halka, kan beslut fattas om färdtjänst under vintertid. Vintertillståndet gäller under perioden 1 november till 30 april.

Tillsvidarestillstånd lämnas enbart till boende i kommunens särskilda boenden för äldre.

Avslag/Överklagande

Vid avslag helt eller delvis skall beslutet alltid motiveras. Information om hur man överklagar skall alltid följa avslagsbeslutet.

Den som inte är nöjd med Vård- och omsorgsnämndens beslut kan överklaga till Länsrätten i Sörmland. Överklagandet skall vara skriftligt och utöver personuppgifter innehålla vilket beslut som överklagas och hur man vill att det skall ändras. Överklagandet ska ha inkommit till Oxelösunds kommun, Vård- och omsorgsnämnden, 613 81 Oxelösund inom tre (3) veckor från den dag den enskilde fick del av beslutet.

Egenavgift för färdtjänst

Avgiften för färdtjänst tas ut med ett lägsta och ett högsta belopp inom kommunen och 3 mil från bostaden över kommun och länsgräns. Avgiften är 40 % av kostnaden, dock lägst 30 och högst 50 kr per enkelresa.

Barn 10-18 år betalar halv avgift.

Medresenär betalar samma avgift som den färdtjänstberättigade.

Riksfärdtjänst

Beslut om riksfärdtjänst fattas enligt lag om riksfärdtjänst(SFS 1997:735)

Riksfärdtjänst är resor som sker från Oxelösunds Kommun utanför tre(3) mil från bostaden, och utanför Södermanslands län tur och retur.

Riksfärdtjänst innebär att ersättning lämnas för reskostnader, om den sökandes funktionshinder är så stort att resan inte kan företas till normala reskostnader. Utgångspunkt för vad som avses med normala reskostnader är vad motsvarande resa med billigaste allmänna kommunikationer kostar.

Enligt 4§ lag om riksfärdtjänst prövas frågor om tillståndet av den kommun där den sökande är folkbokförd.

Riksfärdtjänstresa kan ske med

- Tåg, flyg, och andra allmänna kommunikationer
- Taxi eller annat särskilt anpassat färdtjänstfordon

Ansökan görs för varje enskild resa. Generellt tillstånd kan lämnas vid särskilda skäl.

Vem har rätt till Riksfärdtjänst

Enligt lag Riksfärdtjänst 1 § skall funktionshindret vara stort och varaktigt. Enbart hög ålder, mindre funktionsnedsättningar, rädsla, oro och eller allmänna svårigheter att resa med den reguljära kollektivtrafiken räcker inte för att vara berättigad till riksfärdtjänst. Enligt § 5 ska funktionshindret medföra att resorna inte kan ske till normala reskostnader. Det innebär att resor inte kan genomföras på egen hand med allmänna kommunikationer och med den service som normalt kan erhållas av trafikbolaget.

Funktionshindret ska ha en varaktighet av minst 6 månader.

Tillstånd till riksfärdtjänst kan beviljas

- Om resan till följd av den sökandes funktionshinder inte till normala reskostnader kan göras med allmänna kommunikationer eller inte kan göras utan ledsagare
- Ändamålet med resan är rekreation eller fritidsverksamhet eller annan enskild angelägenhet
- Resan görs inom Sverige från kommun till en annan
- Resan inte av någon annan anledning bekostas av det allmänna

Barns rätt till riksfärdtjänst

Barn under tio(10) år kan som regel inte beviljas riksfärdtjänst. I den åldern reser barn i allmänhet inte någon längre sträcka utan medverkan från föräldrar eller annan vårdnadshavare.

Om den som ansöker om riksfärdtjänst är under 18 år ska prövningen göras i förhållande till icke funktionshindrade barn i motsvarande ålder.

När kan inte riksfärdtjänst beviljas

Avsaknad eller glest utbud av allmänna kommunikationer är inte något skäl som i sig berättigar till riksfärdtjänst. Bedöms den sökande klara att resa med tåg på egen hand kan inte riksfärdtjänst beviljas.

Bedöms sökande att klara en tågresor med ledsagares hjälp kan inte riksfärdtjänst ersätta med annat färdmedel bli aktuellt pga att tågtiderna inte passar.

Riksfärdtjänst kan inte beviljas för tillfälliga funktionshinder eller sjukdomar. Kortvariga funktionshinder tex sådana som är orsakade av olyckor berättigar inte till riksfärdtjänst. I vissa fall kan personen få sina reskostnader ersatta av försäkringsbolag. Riksfärdtjänst kan inte heller beviljas innan behandling eller rehabilitering visat att funktionshindret blir bestående, eller har en varaktighet om minst 6 månader.

Funktionshinder som endast medför väsentliga svårigheter under korta perioder berättigar som regel inte till riksfärdtjänst.

Riksfärdtjänst kan inte beviljas för arbetsresor eller om resan av någon anledning bekostas av det allmänna.

När det gäller riksgymnasium för funktionshindrade bekostar CSN ett visst antal hemresor till Oxelösund. När dessa är utnyttjade har kommunen ingen skyldighet att bevilja resor i form av riksfärdtjänst mellan studieorten och hemorten.

Färdsätt

Enligt 7 § lag om riksfärdtjänst får tillståndet förenas med föreskrifter om färdsätt.

Tåg med ledsagare

Resan ska genomföras på det sätt som är billigast för kommunen, med hänsyn till den sökandes möjligheter att färdas. Detta innebär att tågresor med ledsagare ska prövas i första hand. På de flesta tåg finns rullstolslyft samt särskilt anpassade handikappvagnar vilket gör att även rullstolsburna kan klara tågresor. Tågen är helt rökfria och det finns särskilda vagnar avsedda för allergiker. Tågtrafiken handikappanpassas fortlöpande.

Behov av ledsagare vid tågresor kan vara befogat för att resan ska kunna genomföras. Ledsagaren kan behöva hjälpa resenären på toalettbesök eller vara ett allmänt stöd för att resan ska kunna genomföras. Beslut om tågresor med ledsagare kan vid behov kompletteras med färdtjänstfordon för att resenären ska komma fram till besöksadressen.

Flyg

Flyg kan i vissa lägen vara ett billigare alternativ än tåg med ledsagare. Flyget har generellt en hög servicenivå och för resenärer med funktionshinder finns ofta

extraservice. På grund av begränsningar i flygförbindelserna kan riksfärdtjänstresa komma att kompletteras för tillstånd för tåg med ledsagare eller färdtjänstfordon.

Färdtjänstfordon hela resvägen

Tillstånd att åka färdtjänstfordon hela resvägen kan bli aktuellt när sökande, inte ens med hjälp av ledsagare, har förutsättningar att på ett rimligt sätt klara att resa med allmänna kommunikationer.

Samåkning

Resorna samordnas vilket innebär att resenären måste beräkna extra tid för det på grund av samåkning med andra färdtjänstresenärer. Detta innebär även att om inte särskilda skäl föreligger, kan resa med färdtjänstfordon tidigare- eller senareläggas i samråd med resenären. Hur stor förskjutning i tiden som är möjligt och rimligt är beroende av resenärens hälsa och syftet med resan. Ensamåkning, undantag från samåkning kan beviljas om funktionshindret omöjliggör kontakt med andra resenärer.

Resorna sker med anpassade färdtjänstfordon, tex minibuss med ramp eller lift.

Medresenär vid färdtjänstresa

Vid tåg- och flygresor kan självfallet önskat antal medresenärer följa med.

Medresenären betalar ordinarie biljettkostnad.

Vid resa med färdtjänstfordon får även önskat antal medresenärer följa med, idag max 3 enligt avtal. Större fordon än vad som krävs pga resenärens funktionsnedsättning får dock ej nyttjas. Medresenären betalar ordinarie avgift för resan.

Ledsagare

Enligt 6 § lag om riksfärdtjänst kan avgiftsfri ledsagare beviljas. Många funktionshindrade kan använda den reguljära trafiken om de har en ledsagare med sig. Insatser av ledsagare kan i vissa fall vara nödvändigt även under flygresor. Personalen ger dock i allmänhet så god service att synnerliga skäl ska föreligga för att bevilja ledsagare under flygresor.

Särskilda skäl bör också föreligga om ledsagare ska beviljas för resor med färdtjänstfordon. Hjälpt behovet ska vara sådant att det inte är möjligt eller rimligt att föraren av fordonet ska bistå i dessa situationer. Hjälpt behovet ska vara av personligt slag. För ledsagare betalas ingen egenavgift. Ledsagare ska vara för uppdraget lämplig person. Ledsagare får inte själv vara färdtjänstberättigad.

För att beviljas ledsagare gäller generellt att det är behovet av hjälp under själva resan som är berättigande. Hjälpt behov före och efter resa är i sig inte berättigande. Kommunen ersätter ledsagarens reskostnader.

Vem som helst som klarar att utföra den hjälp som förväntas kan vara ledsagare. Även en anhörig med samma resmål kan vara ledsagare. Sökande får själv ordna en person som kan ställa upp som ledsagare. Att sökande inte har någon som kan ställa upp som ledsagare, utgör ingen grund för att bevilja riksfärdtjänst med särskilt riksfärdtjänstfordon hela vägen.

Ansökan

Ansökan om riksfärdtjänst görs hos handläggare som har delegation att utreda och fatta beslut om riksfärdtjänstillstånd.

Ansökan om resa med riksfärdtjänst skall lämnas in i god tid, i normalfallet senast 3 veckor, före avresan. I samband med storhelger är ansökningstiden 4 veckor eller ännu längre då riksfärdtjänst är beroende av tillgång på tåg och flygbiljetter.

Egenavgift för riksfärdtjänstresa

Vid resa med riksfärdtjänst skall den resande betala en egenavgift som motsvarar normala reskostnader med allmänna kommunikationer. Regeringen meddelar närmare föreskrifter om dessa avgifter. Avgiften tas ut i samband med resans genomförande.

Information om gällande avgifter kan fås från handläggaren inom Vård- och omsorgskontoret.